

Brusel 2. června 2023  
(OR. en)

---

Interinstitucionální spisy:  
2023/0170(NLE)  
2023/0169(COD)

---

10108/23  
ADD 5

JUSTCIV 80  
JAI 770  
EJUSTICE 20  
CODEC 1012  
FREMP 173  
IA 129

## PRŮVODNÍ POZNÁMKA

|                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|-----------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Odesílatel:     | Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Datum přijetí:  | 1. června 2023                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| Příjemce:       | Thérèse BLANCHETOVÁ, generální tajemnice Rady Evropské unie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Č. dok. Komise: | SWD(2023) 156 final                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Předmět:        | PRACOVNÍ DOKUMENT ÚTVARŮ KOMISE<br>SOUHRN ZPRÁVY O POSOUZENÍ DOPADŮ<br>Průvodní dokument k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o příslušnosti, použitelném právu, uznávání a výkonu opatření a spolupráci ve věcech ochrany dospělých osob a návrhu rozhodnutí Rady, kterým se členské státy zmocňují k tomu, aby se v zájmu Evropské unie staly či zůstaly smluvními stranami Úmluvy o mezinárodní ochraně dospělých osob ze dne 13. ledna 2000 |

Delegace naleznou v příloze dokument SWD(2023) 156 final.

---

Příloha: SWD(2023) 156 final



EVROPSKÁ  
KOMISE

V Bruselu dne 31.5.2023  
SWD(2023) 156 final

## **PRACOVNÍ DOKUMENT ÚTVARŮ KOMISE**

### **SOUHRN ZPRÁVY O POSOUZENÍ DOPADŮ**

[...]

*Průvodní dokument k*

**návrhu**

**nařízení Evropského parlamentu a Rady o příslušnosti, použitelném právu, uznávání a výkonu opatření a spolupráci ve věcech ochrany dospělých osob**

**a**

**návrhu rozhodnutí Rady, kterým se členské státy zmocňují k tomu, aby se v zájmu Evropské unie staly či zůstaly smluvními stranami Úmluvy o mezinárodní ochraně dospělých osob ze dne 13. ledna 2000**

{COM(2023) 280 final} - {SEC(2023) 208 final} - {SWD(2023) 154 final} -  
{SWD(2023) 155 final}

## 1. POTŘEBA OPATŘENÍ

### 1.1 V čem spočívá problém a jaké jsou jeho příčiny a následky?

Zranitelnými dospělými osobami jsou osoby starší 18 let, které z důvodu postižení nebo nedostatečně vyvinutých schopností nejsou schopny chránit své finanční nebo osobní zájmy. Počet zranitelných dospělých osob v EU se neustále zvyšuje v důsledku rostoucího počtu osob se zdravotním postižením i stárnutí populace. V závislosti na vnitrostátních právních předpisech členského státu, v němž tyto osoby žijí, se na ně může vztahovat ochranné opatření vydané soudem nebo vyplývající ze správního rozhodnutí, nebo jim může zajišťovat podporu třetí strana, kterou předem určily (prostřednictvím „plné moci k zastupování“), aby spravovala jejich zájmy.

Tato rostoucí zranitelnost spolu se zvyšující se mobilitou osob v EU vede k mnoha problémům, kterým mohou zranitelné dospělé osoby čelit v přeshraničních situacích. Může například vyvstat potřeba, aby dospělé osoby spravovaly svůj majetek nebo nemovitosti nacházející se v jiné zemi, podstoupily neodkladný nebo plánovaný lékařský zákrok v zahraničí nebo se z různých důvodů přestěhovaly do jiné země. Vzhledem k chybějícím statistikám se počet zranitelných dospělých osob v přeshraničních situacích odhadoval na 145 000 až 780 000.

V těchto přeshraničních situacích jsou zranitelné dospělé osoby konfrontovány se složitými a někdy i protichůdnými pravidly členských států, pokud jde o rozhodování, který soud je příslušný, které právo se použije na jejich případ a jak uplatnit přijaté rozhodnutí nebo plnou moc k zastupování vydanou v zahraničí. Zároveň se v přeshraničních případech soudy a jiné orgány veřejné moci pověřené ochranou potýkají s jazykovými překážkami, obtížnou komunikací prostřednictvím listinných dokumentů, nedostatečnou spoluprací s orgány jiných členských států a nedostatkem informací o právních systémech jiných členských států. To vede k situacím, kdy zranitelné dospělé osoby, jejich rodiny a zástupci zažívají značnou právní nejistotu ohledně toho, jaká pravidla se na jejich věc použijí, a ohledně výsledků postupů či řízení a formalit, kterým musí vyhovět. Aby byla zajištěna jejich přeshraniční ochrana nebo aby měly v zahraničí přístup ke svým právům, musí často absolvovat dlouhá a nákladná řízení. V některých případech jejich ochranu a pravomoci, které svěřily svému zástupci, nakonec neuznají ani soudy, ani mimosoudní subjekty, jako jsou banky, zdravotnický personál nebo realitní kanceláře.

Určitá řešení popsaných problémů poskytuje mezinárodní nástroj, [Úmluva o mezinárodní ochraně dospělých osob ze dne 13. ledna 2000](#) (dále jen „úmluva Haagské konference o mezinárodním právu soukromém“). Tato úmluva stanoví pravidla týkající se příslušnosti a rozhodného práva ve věcech týkajících se zranitelných dospělých osob a pravidla pro uznávání opatření v této oblasti a zavádí mechanismy spolupráce mezi smluvními stranami. V současné době je však smluvní stranou uvedené úmluvy pouze jedenáct členských států. Neexistují žádné právní předpisy EU, které by harmonizovaly pravidla ochrany dospělých osob v přeshraničních případech.

Výše popsané problémy zranitelných dospělých osob v přeshraničních případech mohou výrazně omezit jejich základní práva (mimo jiné právo na autonomii, přístup ke spravedlnosti, vlastnictví a svobodu pohybu), což může být v rozporu s [Úmluvou OSN o právech osob se zdravotním postižením](#), jejímiž smluvními stranami jsou EU a všechny členské státy. Kromě toho tyto problémy vedou k přerušování ochrany v přeshraničních situacích v Unii a ovlivňují zdraví a pohodu dotčených dospělých osob, jelikož jim způsobují velkou psychickou zátěž a přispívají k přetrvávajícím nerovnostem. Za současné situace mají tyto problémy dopad i na orgány veřejné moci a soudy, které v takových případech čelí dodatečné pracovní zátěži a větší právní složitosti.

## 1.2 Čeho by mělo být dosaženo?

**Obecným cílem** opatření EU by měla být ochrana práv, včetně základních práv zranitelných dospělých osob. Toho by bylo dosaženo prostřednictvím těchto **specifických cílů**: i) zvýšit právní jistotu pro širokou veřejnost a dotčené orgány veřejné moci; ii) usnadnit přeshraniční uznávání ochranných opatření a plných mocí k zastupování a iii) urychlit postupy a řízení a snížit související náklady.

## 2. ŘEŠENÍ

### 2.1 Jaké jsou možnosti k dosažení těchto cílů?

Na základě čl. 81 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie o přijímání opatření týkajících se přeshraničních případů v občanských a obchodních věcech má EU pravomoc jednat v případě výše popsanych problémů, s nimiž se dospělé osoby potýkají v přeshraničních situacích.

Byly zvažovány tyto možnosti:

- **Možnost č. 1:** základní scénář
- **Možnost č. 2:** rozhodnutí Rady, kterým se členským státům ukládá povinnost ratifikovat úmluvu v určitém časovém rámci
- **Možnost č. 3:** nařízení EU o ochraně dospělých osob
- **Možnost č. 4:** kombinace možností 3 a 4 (rozhodnutí Rady a nařízení EU).

### 2.2 Jaká je upřednostňovaná možnost?

Upřednostňovanou možností je možnost č. 4, která jako jediná plně řeší problémy vznikající v přeshraničních případech. Tato možnost by umožnila přijetí: i) společného souboru pravidel (na základě ustanovení úmluvy Haagské konference o mezinárodním právu soukromém) platného pro všechny členské státy a (prostřednictvím samotné úmluvy Haagské konference o mezinárodním právu soukromém) i pro další smluvní státy úmluvy mimo EU a ii) pravidel umožňujících užší, modernizovanou a zjednodušenou spolupráci v rámci EU na základě zásady vzájemné důvěry. Bylo by vytvořeno evropské osvědčení o zastupování, které by představovalo jednotný doklad prokazující pravomoc k zastupování dospělé osoby v zahraničí jak vůči orgánům veřejné moci, tak vůči mimosoudním subjektům, a pomohlo by tak zajistit, aby byla ochrana poskytovaná v jednom členském státě na základě ochranného opatření nebo potvrzené plné moci k zastupování respektována i v zahraničí. Spolupráce v této oblasti by byla digitalizovaná a jazykové bariéry by se zmírnily.

## 3. DOPADY UPŘEDNOSTŇOVANÉ MOŽNOSTI

### 3.1 Přínosy upřednostňované možnosti

Přijetí společných pravidel a užší spolupráce v rámci EU by zajistily kontinuitu podpory zranitelných dospělých osob v přeshraničních situacích pro všechny účely. Zaručil by se jim rovný přístup ke spravedlnosti, možnost spravovat jejich majetek v zahraničí a pokračování jejich zdravotní péče. Uznání předem přijatých opatření (plné moci k zastupování) by navíc zajistilo jejich autonomii a zabránilo by potřebě obrátit se na soud. Upřednostňovaná možnost by tak měla pozitivní dopad na **ochranu základních práv zranitelných dospělých osob** v přeshraničních situacích a další **pozitivní právní dopady**. Možnost č. 4 by byla nejúčinnější při řešení problémů spojených s právní nejistotou, nákladnými a zdlouhavými řízeními a neuznáváním ochranných opatření a plných mocí

k zastupování v zahraničí. Tato možnost by proto nejlépe zajistila dosažení politických cílů iniciativy.

Upřednostňovaná možnost by rovněž měla pozitivní **sociální dopad**, neboť by byla pro zranitelné dospělé osoby přínosná z hlediska životní pohody, zdraví, začlenění a rovnosti.

Přijetím společných pravidel EU by upřednostňovaná možnost **zjednodušila a urychlila postupy či řízení**. To by vedlo ke značným úsporám, pokud jde o náklady, čas a zátěž jak pro dospělé osoby v přeshraničních situacích, tak pro veřejné orgány členských států. Celkové úspory nákladů souvisejících s řízeními se v případě možnosti č. 4 odhadovaly na 2,4 až 2,5 miliardy EUR.

Makroekonomické a environmentální dopady upřednostňované možnosti by nebyly významné.

### **3.2 Náklady na upřednostňovanou možnost**

Upřednostňovaná možnost by nevedla k žádným nákladům pro zranitelné dospělé osoby v přeshraničních situacích.

Náklady, které by upřednostňovaná možnost způsobila členským státům, by byly mírné a byly by do značné míry vyváženy zvýšením efektivity (úspory nákladů díky zjednodušení postupů či řízení) v rámci upřednostňované možnosti.

### **3.3 Subsidiarita a doplňkovost opatření na úrovni EU**

Rozdíly v pravidlech členských států vztahujících se na přeshraniční případy a nedostatečná spolupráce mezi orgány vedou k právní nejistotě, zdlouhavým a nákladným řízením a neuznávání ochranných opatření a plných mocí k zastupování. Tyto problémy vyžadují přijetí společných pravidel a členské státy je nemohou vyřešit samy. Cílů iniciativy by proto bylo v souladu se zásadou subsidiarity lépe dosaženo na úrovni EU.

Iniciativa by byla rovněž v souladu se zásadou proporcionality. Díky propojení právních systémů by tato iniciativa řešila pouze obtíže v přeshraničních situacích a nezasahovala by do pravomoci členských států přijímat vnitrostátní hmotněprávní předpisy o ochraně dospělých osob, včetně druhu dostupných opatření, existence, rozsahu a změny plné moci k zastupování a procesních pravidel vztahujících se na způsob uplatnění nebo výkonu ochrany. Právní předpisy by nepřekračovaly rámec toho, co je nezbytné k dosažení cílů iniciativy.